

ÖZET

NEVRES-İ KADİM'İN MÜNŞEÂTI (İNCELEME-METİN)

Fatih ELÇİ

Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı

Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Mart 2017

Danışman: Prof. Dr. Süleyman ÇALDAK

Süslü/sanatlı nesir olarak da adlandırılan inşâ üslubuyla yazılmış metinlerden oluşan ve daha çok resmî veya özel yazışmaları içeren münşeâtlar, klasik Türk edebiyatında 15. yüzyıldan itibaren görülmeye başlanmış ve bir tür olarak 20. yüzyıla kadar devam etmiştir.

Bu tezin konusunu Nevres-i Kadîm'in, inşâ üslubuyla yazılmış, çoğunluğu mektup olmak üzere çeşitli türdeki metinlerini ihtiva eden Münşeâtı oluşturmaktadır. 18. yüzyılda yaşamış, aslen Kerküklü olan Nevres, çeşitli yerlerde kadılık görevi yapmış, mesleğinde yükselmeye başladığı sıralarda devlet büyüklerini hicvettiği iddiasıyla önce Resmo'ya daha sonra ise iki kez Bursa'ya sürgüne gönderilmiştir. Münşeâtındaki mektuplarının büyük çoğunluğunu sürgünde kaldığı bu şehirlerde yazmıştır. Sürgünden kurtulmak için af dileme, nakdî yardım talebi, dostlarla dertleşme gibi amaçlarla önemli mevkilerdeki kişilere ve dostlarına yazdığı bu mektuplarda daha çok; sürgün, gurbet, gurbette yaşanan sıkıntılar, ayrılık, hasret, yalnızlık, hastalık, geçim sıkıntısı gibi konular işlenmiştir.

Tezde, Münşeâtın tenkitli metnini oluşturarak transkribe etmek ve Münşeâtı muhteva, dil ve üslup açısından incelemek amaçlanmıştır. Tez, “inceleme” ve “metin” olmak üzere iki ana bölümden oluşmaktadır. Bu ana bölümlerden önce, yazarın hayatı ve eserleri, klasik Türk edebiyatında nesir ve mektup geleneği hakkında bazı tanıtıcı bilgilerin sunulduğu “giriş” kısmı yer almaktadır. “İnceleme” bölümünde Münşeât muhteva, dil ve üslup ana başlıkları altında çeşitli bakımlardan incelenmiştir. “Metin” bölümünde ise Münşeâtın nüshaları tanıtılmış ve dokuz nüshasının değerlendirilmesiyle oluşturulan tenkitli metnin çeviri yazısı sunulmuştur. Çalışmanın sonunda ise ek olarak Münşeâtta geçen özel isimlerin dizini ve Münşeâtın tıpkıbasımını yer almaktadır.

Anahtar Kelimeler: Nevres-i Kadîm, Nesir, Münşeât, Mektup, Sürgün